

ΣΑΒΒΑΤΟ 5 ΙΟΥΝΙΟΥ 2004
ΛΑΤΙΝΙΚΑ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ

A. Να μεταφράσετε στο τετράδιό σας τα παρακάτω αποσπάσματα:

Quam ob rem accusatores non Asiae nomen Murenæ obiecerunt, ex qua laus familiae, memoria generi, honos et gloria nomini constituta est, sed aliquod flagitium ac dedecus aut in Asia susceptum aut ex Asia deportatum. Meruisse vero stipendia in eo bello virtutis fuit; patre imperatore libentissime meruisse pietatis fuit.

Cerva alba eximiae pulchritudinis Sertorio a Lusitano quodam dono data erat. Sertorius omnibus persuasit cervam, instinctam numine Dianae, conloqui secum et docere, quae utilia factu essent. Si quid durius ei videbatur, quod imperandum militibus esset, a cerva sese monitum esse praedicabat. Ea cerva quodam die fugit et perisse credita est.

Μονάδες 40

B. Παρατηρήσεις

1.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθεμιά από τις παρακάτω συνεκφορές:

quam rem :	ονομαστική πληθυντικού αριθμού
aliquod dedecus :	δοτική ενικού αριθμού
eo bello :	αιτιατική πληθυντικού αριθμού
patre imperatore :	γενική πληθυντικού αριθμού
eximiae pulchritudinis :	αφαιρετική ενικού αριθμού
quodam die :	αιτιατική ενικού αριθμού.

Μονάδες 12

β. libentissime, utilia, durius: να γράψετε τους αντίστοιχους τύπους των άλλων βαθμών.

Μονάδες 3

2.α. perisse: να γράψετε

- τα τρία πρόσωπα του πληθυντικού αριθμού της οριστικής ενεστώτα και μέλλοντα
- την ονομαστική και γενική ενικού και πληθυντικού αριθμού της μετοχής ενεστώτα του ουδέτερου γένους.

Μονάδες 5

β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθένα από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

obiecerunt :	β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα της παθητικής φωνής
constituta est :	γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής μέλλοντα της ίδιας φωνής
meruisse :	τον ίδιο τύπο του ενεστώτα της ίδιας φωνής
data erat :	α' πληθυντικό πρόσωπο υποτακτικής ενεστώτα της ίδιας φωνής
persuasit :	το ίδιο πρόσωπο υποτακτικής παρατατικού της ίδιας φωνής
conloqui :	τον ίδιο τύπο του μέλλοντα (να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο)
docere :	γ' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα της ίδιας φωνής
factu :	β' πληθυντικό πρόσωπο οριστικής ενεστώτα της παθητικής φωνής
fugit :	β' ενικό πρόσωπο προστακτικής ενεστώτα
credita est :	απαρέμφατο μέλλοντα της ίδιας φωνής.

Μονάδες 10

3.α. Να μεταφέρετε στο τετράδιό σας την παρακάτω άσκηση και να συμπληρώσετε τα κενά, ώστε να φαίνεται ο συντακτικός ρόλος της κάθε λέξης.

Asiae :	είναι στο
Murenæ :	είναι στο
generi :	είναι στο
dono :	είναι στο
factu :	είναι στο
sese :	είναι στο

Μονάδες 6

β. quae utilia factu essent:

- Να αναγνωρίσετε το είδος και το συντακτικό ρόλο της παραπάνω δευτερεύουσας πρότασης (μονάδες 3)
- να αιτιολογήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της σύμφωνα με την ακολουθία των χρόνων (μονάδες 4)
- να τη μετατρέψετε _____ στον ευθύ λόγο (μονάδες 2)

Μονάδες 9

4.α. Si quid durius...praedicabat

Να αναγνωριστεί το είδος του υποθετικού λόγου και να γραφεί έτσι, ώστε να εκφράζει υπόθεση αντίθετη του πραγματικού για το παρόν καθώς και υπόθεση δυνατή ή πιθανή.

Μονάδες 9

β. quod imperandum militibus esset :

Να αντικαταστήσετε τον τύπο της παθητικής περιφραστικής συζυγίας με τον αντίστοιχο τύπο του **debeo + απαρέμφοτο** (μετατροπή παθητικής σύνταξης σε ενεργητική)

Μονάδες 6

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

Γι' αυτό το λόγο οι κατήγοροι δεν επέκριναν το Μουρήνα για το όνομα "Ασία", από την οποία δημιουργήθηκε έπαινος για την οικογένεια, υστεροφημία για το γένος, τιμή και δόξα για το όνομα αλλά (τον κατηγορήσαν) για κάποιο όνειδος και ντροπή που είτε φορτώθηκε στην Ασία είτε μεταφέρθηκε από την Ασία. Το ότι υπηρέτησε όμως στο στρατό σ' αυτόν τον πόλεμο υπήρξε δείγμα ανδρείας. Το ότι προθυμότατα υπηρέτησε, όταν ήταν στρατηγός ο πατέρας (του), υπήρξε δείγμα σεβασμού.

Ένα άσπρο ελάφι εξαιρετικής ομορφιάς είχε δοθεί στο Σερτώριο ως δώρο από κάποιο Λουζιτανό. Ο Σερτώριος (τους) έπεισε όλους ότι το ελάφι, επειδή κατευθυνόταν από τη βούληση της Αρτεμης, συζητούσε μαζί του και του υποδείκνυε ποια ήταν χρήσιμα να κάνει. Εάν φαινόταν σ' αυτόν κάπως σκληρό κάτι, το οποίο έπρεπε να διαταχθεί στους στρατιώτες, διακήρυσσε ότι τον είχε συμβουλέψει το ελάφι (=ότι αυτός είχε καθοδηγηθεί από το ελάφι). Αυτό το ελάφι κάποια μέρα έφυγε και πιστεύτηκε (=θεωρήθηκε/πίστεψαν) πως είχε πεθάνει.

B.

- 1.α.** quam rem : quae res
aliquod dedecus : alicui dedecori
eo bello : ea bella
patre imperatore : patrum (= Συγκλητικοί) imperatorum
eximiae pulchritudinis : eximiā pulchritudine
quodam die : quendam diem

- β.** Θ. libenter Θ. utilia Θ. durum
Σ. libentius Σ. utiliora Σ. durius
Υ. libentissime Υ. utilissima Υ. durissimum

- 2.α.** Ev. perimus, peritis, pereunt
M: peribimus, peribitis, peribunt

Ov. εν. : periens, Γεν. εν. : pereuntis
Ov. πληθ.: pereuntia Γεν. πληθ. : pereuntium

- β. obicerunt : obicere
constituta est : constituentur
meruisse : merere
data erat : demur
persuasit : persuaderet
conloqui : conlocuturam esse
docere : docuerint
factu : fitis
fugit : fuge
credita est : creditum iri

- 3α. Asiae : γενική επεξηγηματική στο nomen
Murenar : έμμεσο αντικείμενο στο obiecerunt
generi : δοτική προσωπική χαριστική στο constituta est
dono : δοτική κατηγορηματική του σκοπού στο data erat
factu : αφαιρετική του σουπίνου που δηλώνει αναφορά στο utilia
sese : υποκείμενο του ειδικού απαρέμφατου monitum esse (ταυτοπροσωπία, λατινισμός του ειδικού απαρεμφάτου)

- β. • quae utilia factu esset : δευτερεύουσα πλάγια ερωτηματική πρόταση, ως αντικείμενο στο ειδ. απαρέμφατο docere.
• Εισάγεται με την ουσιαστική ερωτηματική αντωνυμία quae (άρα είναι μερικής άγνοιας) και εκφέρεται με υποτακτική (όπως όλες οι πλάγιες ερωτηματικές γιατί η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της πρότασης) χρόνου παρατατικού γιατί εξαρτάται από το απαρέμφατο docere που έχει θέση ιστορικού χρόνου καθώς εξαρτάται από ιστορικό χρόνο (persuasit : παρακείμενος) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν.
• « Quae utilia factu sunt? »

- 4.α Υπόθεση : Si quid durius ei videbatur (οριστική παρατατικού)
Απόδοση : a cerva sese monitum esse praedicabat (οριστική παρατατικού)
Ο υποθετικός λόγος ανήκει στο 1^ο είδος και δηλώνει ανοικτή υπόθεση στο παρελθόν
Υ: Si quid durius ei videretur (Υποτ. παρατατικού)
Α : a cerva sese monitum esse praedicaret (Υπ. παρατατικού)

Υ : Si quid durius ei videatur (Υπ. ενεστώτα)
Α : a cerva sese monitum esse praedicet (Υπ. ενεστώτα)

- β. quod deberet eum (Sertorium) imperare militibus
quod is (Sertorius) deberet imperare militibus